

ŽILINSKÁ UNIVERZITA V ŽILINE
Univerzitná knižnica
UNIZA

Výročná správa o činnosti za rok 2022

10 Univerzitná knižnica

10.1 Všeobecné informácie

Univerzitná knižnica Žilinskej univerzity v Žiline (UK) je ústredným, koordinačným a poradenským pracoviskom Žilinskej univerzity. Hlavnou úlohou UK je spravovať univerzitný elektronický knižnično-informačný systém, získavať, odborne spracúvať, uchovávať, ochraňovať a sprístupňovať domáce a zahraničné, vedecké a odborné informačné dokumenty bez ohľadu na ich formu.

Výstupy procesov spracovania informácií a dokumentov poskytuje UK formou služieb:

- výpožičných,
- bibliograficko-informačných,
- rešeršných (obnovená služba),
- konzultačných a poradenských,
- vzdelávacích,
- služby v tichých boxoch,
- hand lab pre podporu kreativity a technickej činnosti,
- služby 3D tlačiarne,
- reprografických,
- konzultačná a administrátorská podpora antiplagiátorského systému pre študentské práce Odevzdej.

Činnosť knižnice zabezpečuje 19 zamestnancov v dvoch oddeleniach:

- oddelenie tvorby fondov a informačných zdrojov,
- oddelenie knižničných služieb a používateľskej podpory.

10.1.1 Adresa

Žilinská univerzita v Žiline
Univerzitná knižnica
Ul. vysokoškolákov 24
010 26 Žilina

10.1.2 Riaditeľka

PhDr. Alena Mičicová
Tel.: 0905 639 526, 041-513 14 50
e-mail: alena.micicova@ukzu.uniza.sk

10.1.3 Najdôležitejšie udalosti roku 2022

Intenzívna podpora pre publikačné procesy autorov z prostredia UNIZA službami:

- pridelovanie DOI vrátane kontroly zhody textu cez Similarity Check a redakčného systému Actavia,
- zakúpením a postupnou implementáciou systému Publi.cz, ktorý slúži na elektronické prístupňovanie informačných zdrojov,
- Týždeň slovenských knižníc zameraný na ekologické témy s účasťou expertov UNIZA realizovaný kontaktnou aj virtuálnou formou,
- Deň Európy – oslava významného dňa európskeho spoločenstva pre akademickú obec UNIZA s prezentáciou európskych tém a programov,
- prezentácia UK na Noci výskumníkov a Žilinskom literárnom festivale.

Čerpanie finančných prostriedkov v roku 2022

- Dotácie zo štátneho rozpočtu pridelené na základe rozhodnutia akademického senátu: 377 507 € (nákup literatúry, databáz, elektronických zdrojov, knižničný systém DaWinci, prevádzka knižnice, mzdové náklady)
- Príjmy z platených služieb 12 109,60 €
- Grant Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku 30 400 € na činnosť Europe Direct (EDIC) a grant Ministerstva kultúry SR z Fondu na podporu umenia 3 500 € (spolu 33 900 €)

10.2 Základné odborné činnosti knižnice

10.2.1 Oddelenie tvorby fondov a informačných zdrojov

Oddelenie tvorby fondov a informačných zdrojov (OTFaZ) zabezpečuje centrálnu akvizíciu, evidenciu a spracovanie knižničných dokumentov UK vrátane čiastkových knižníc (ČK) na katedrách a jednotlivých pracoviskách. Ďalej sa zaoberá činnosťami spojenými s evidenciou publikačnej činnosti, umeleckej činnosti a ohlasov, evidenciou záverečných prác.

Budovanie fondov

V roku 2022 bolo na nákup knižničných dokumentov do fondu UK vrátane čiastkových knižníc vynaložených spolu 88 206,61 €.

Štruktúra čerpania finančných prostriedkov na nákup knižničných dokumentov podľa ich druhu je uvedená v tabuľke č. 1.

Tab. č. 1

Štruktúra čerpania finančných prostriedkov na nákup knižničných dokumentov			
Kategória	ČK v €	UK v €	Spolu
Knihy, e-knihy, skriptá, brožúry	31 276,54	29 434,93	60 711,47
Normy	940,46	140,20	1 080,66
Elektronické databázy	287,25	5 898	6 185,25
Periodiká	7 998,99	12 230,24	20 229,23
Spolu	40 503,24	47 703,37	88 206,61

Prírastok za rok 2022 je 2 807 knižničných dokumentov. Pre UK a ČK sú evidované 4 typy prírastkov. V roku 2022 boli nové prírastky zaevidované v rozpätí prírastkových čísiel 269991-270915, 181459/p-183206/p, 003476/e-003556/e, 51175/n-51197/n.

V r. 2022 knižnica získala 30 titulov nových elektronických kníh E00306-E00335, z toho UK 21 a ČK 9. UK sprístupňuje ako dlhodobú výpožičku 41 kníh Centru vedecko-technických informácií SR. Počet knižničných jednotiek podľa typu prírastku pre ČK a UK v roku 2022 je uvedený v tabuľke č. 2.

Tab. č. 2

Počet knižničných jednotiek podľa typu prírastku			
Druh dokumentu	ČK	UK	Spolu
Knihy, e-knihy	297	658	955
Skriptá a brožúry	657	1 091	1 748
Normy	17	6	23
El. a audiovizuálne dokumenty	17	64	81
Spolu	988	1 819	2 807

Počet knižničných jednotiek podľa spôsobu nadobudnutia pre ČK a UK v roku 2022 je uvedený v tabuľke č. 3.

Tab. č. 3

Počet knižničných jednotiek podľa spôsobu nadobudnutia			
Spôsob nadobudnutia	ČK	UK	Spolu
Kúpa	829	960	1 789
Dar	87	797	884
Výmena	0	40	40
Iné	72	22	94
Spolu	988	1 819	2 807

Periodiká

V roku 2022 UK vrátane čiastkových knižníc odoberala 177 titulov / 252 exemplárov periodík v tlačenej forme a 54 titulov periodík v elektronickej forme (online), z toho UK 32 titulov / 34 exemplárov a ČK 39 titulov / 59 exemplárov. Podrobnejší prehľad titulov a exemplárov, tlačených a online, slovenských a zahraničných, pre UK a ČK je uvedený v tabuľke č. 4.

Tab. č. 4

Podrobnejší prehľad titulov a exemplárov, tlačených a online, slovenských a zahraničných, pre UK a ČK							
Periodiká	Tlačené	Online	Spolu	Periodiká	Tlačené	Online	Spolu
Počet titulov	177	18	195	Počet exemplárov	252	37	289
UK	129	8	137	UK	129	10	139
ČK	83	18	101	ČK	123	25	148
Z toho slovenské	101	10	111	Z toho slovenské	156	24	180
UK	78	5	83	UK	78	7	85
ČK	47	10	57	ČK	78	17	95
Z toho zahraničné	76	8	84	Z toho zahraničné	96	13	109
UK	51	3	54	UK	51	3	54
ČK	36	8	44	ČK	45	10	55

Z 54 titulov online periodík je 18 titulov len v online verzii a 36 titulov zároveň v tlačenej aj online verzii.

Spôsob nadobudnutia periodík v roku 2022:

- kúpou – 160 titulov (82 %),
- darom – 26 titulov (13,4 %),
- výmenou – 9 titulov (4,6 %).

Evidovaných bolo 5 557 prírastkov periodík. Z uvedeného prírastku bolo pre UK evidovaných 3 106 čísel periodík, k nim bol tlačenej aj čiarový kód. Z fondu periodík bolo z dôvodu obsahového zastarania v roku 2022 vyradených 6 774 čísel periodík za ČK.

Súčasťou fondu UK sú normy. UK zabezpečuje prístup k databáze slovenských technických noriem STN online, nákup tlačenej noriem tým výrazne poklesol. Podľa Vestníka ÚNMS SR priebežne sleduje platnosť STN vo fonde a označuje v knižnično-informačnom systéme DaWinci zrušené normy. V roku 2022 ich bolo ako neplatných vyradených 1 728 z knižničného fondu.

Neoddeliteľnou súčasťou budovania fondu je aj priebežné vyradovanie morálne zastaraných, fyzicky poškodených či stratených knižničných dokumentov z fondu UK vrátane čiastkových knižníc.

Úbytok v roku 2022 je 2 446 knižničných dokumentov (okrem periodík). UK v roku 2022 vyradovovala neplatné normy a obsahovo zastarané knižničné dokumenty, úbytkové čísla U076031 – U078476. Štruktúra úbytkov za rok 2022 je uvedená v tabuľke č. 5.

Tab. č. 5

Štruktúra úbytkov za rok 2022			
Druh dokumentu	ČK	UK	Spolu
Knihy, e-knihy a viazané periodiká	441	5	446
Skriptá, brožúry	251	14	265
Normy	60	1 668	1 728
Elektronické a audioviz. dokumenty	7	0	7
Spolu	759	1 687	2 446

Stav fondu UK vrátane čiastkových knižníc k 31. 12. 2022 (podľa Výkazu o školskej a akademickej knižnici škôl MŠVVaŠ SR 10 – 01) je uvedený v tabuľke č. 6.

Tab. č. 6

Stav fondu UK vrátane čiastkových knižníc	
Druh dokumentu	Počet knižničných jednotiek
Knižničné jednotky spolu	210 201
v tom knihy a viazané periodiká	173 154
audiovizuálne a elektronické dokumenty	3 635
záverečné a kvalifikačné práce	2 552
normy	30 860
digitálne knihy z el. a audioviz. dokumentov	335
Počet titulov dochádzajúcich periodík	195
z toho zahraničné periodiká	84
Ročný prírastok knižničných jednotiek	2 807
v tom získané kúpou	1 789
darom	884
výmou	40
inak	94
audiovizuálne a e-dokumenty	111
Úbytky knižničných jednotiek	2 446
Knižničné jednotky sprac. automatizovane	180 141
Knižničné jednotky vo voľnom výbere UK/Z	24 195

V nasledujúcej tabuľke č. 7 je uvedený prírastok knižničných dokumentov za rok 2022 a jeho percentuálne rozdelenie medzi ČK a UK.

Tab. č. 7

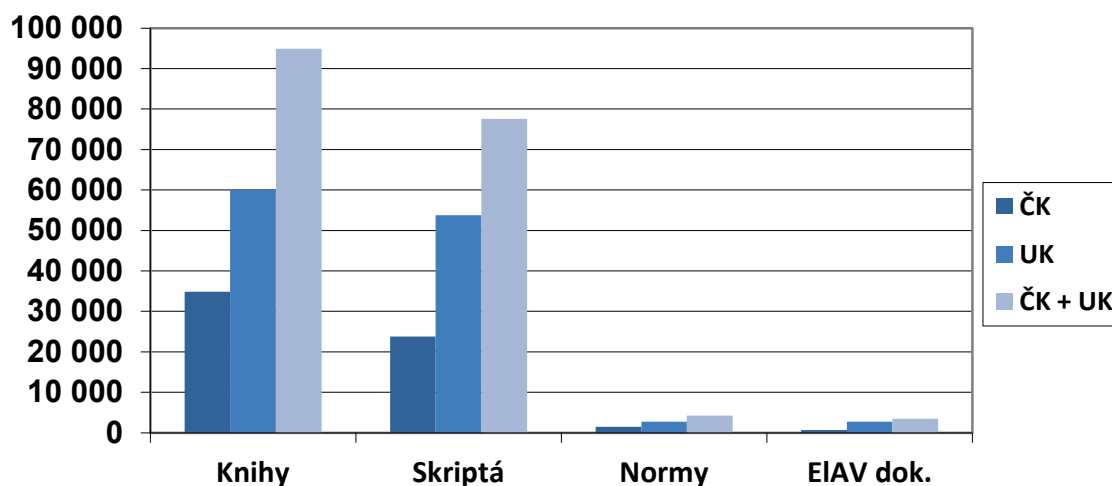
Prírastok knižničných dokumentov za rok 2022		
ČK	UK	Spolu
988	1 819	2 807
35,20 %	64,80 %	100 %

V tabuľke č. 8 je uvedený prehľad počtu knižničných dokumentov spracovávaných automatizovane pre ČK a UK (stav k 31. 12. 2022) a percentuálne rozdelenie fondu ČK a UK.

Tab. č. 8

Počet knižničných dokumentov spracovávaných automatizovane			
Druh dokumentu	ČK	UK	Spolu
Knihy, e-knihy, viazané periodiká	34 868	60 039	94 907
Skriptá, brožúry	23 801	53 755	77 556
Normy	1 477	2 747	4 224
Elektronické a audiovizuálne dokumenty	670	2 784	3 454
Spolu	60 816	119 325	180 141
Spolu v %	33,76 %	66,24 %	100 %

V grafe č. 1 je zobrazený prehľad počtu knižničných dokumentov spracovávaných automatizovane pre ČK a UK podľa typu dokumentu.

Graf č. 1 Automatizovane spracovávané dokumenty

Pokračovalo sa v metodologickej činnosti najmä smerom k čiastkovým knižniciam. V čiastkových knižniciach bol inštalovaný knižnično-informačný systém DaWinci väčšinou pri výmene počítača alebo zmene pracovníka povereného vedením čiastkovej knižnice. Celkovo bolo v roku 2022 realizovaných 9 inštalácií DaWinci v čiastkových knižniciach s lokáciami: ST, GT, S, L, B, PI, IS, VFBM, SG1.

Bolo realizované 1 školenie k systému DaWinci a správe ČK v tomto systéme. Bolo to v súvislosti so zmenou pracovníka povereného vedením čiastkovej knižnice (lokácia: ST).

V roku 2022 knižnica vyradňovala neplatné normy. Celkovo bolo vyradených 1 728 knižničných dokumentov (noriem).

Priebežne bola aktualizovaná databáza čiastkových knižníc (zmena zodpovedného pracovníka ČK, zmena názvu). V roku 2022 zrušila svoju činnosť k júnu ČK DFEL. V databáze je v súčasnosti 126 záznamov čiastkových knižníc. Niektoré katedry a útvary majú viac lokačných značiek ČK. ČK aktívnych na fakultách, katedrách, ústavoch a pracoviskách UNIZA je 106.

Elektronické služby a rešeršná činnosť

- UK zabezpečovala prístup do elektronických informačných zdrojov, vlastných aj externých.
- Cez svoju webovú stránku knižnica sprístupňovala kolekciu technických odborných kníh CRCnetBASE zakúpenú z vlastných zdrojov.
- UK zakúpila prístup do platformy Statista pre celú UNIZA.
- UK sprístupňuje e-booky od viacerých vydavateľstiev, e-časopisy, normy, e-skriptá, e-databázy.
- V roku 2022 zamestnanci knižnice vypracovali 171 rešerší (z toho 161 platených).
- Zamestnanci oddelenia zaevidovali 6 712 elektronických referenčných služieb (bez e-formulárov).
- Počet prístupov do databázy slovenských technických noriem STN online v roku 2022: 1 366.

Počet vyhľadávaní a prístupov do EIZ

Počet vyhľadávaní: 292 687

Počet zobrazených plnotextových dokumentov: 120 020

E-databázy

Tab. č. 9

Štatistika využívania e-databáz		
Databáza	Vyhľadávania	Stiahnutia
Knovel	214	1 832
IEEE xplore	5 449	34 153
Web of Science	195 080	X
ENGnetBASE	391	1 689
Statista	X	6 155
ACM Digital Library	316	993
ProQuest (bez ebookov)	2 120	2 445
Science Direct	10 977	64 408
Scopus	70 500	X
STN normy	X	1 366
Summon	7 640	X
Spolu	292 687	113 041

E-booky

Tab. č. 10

Štatistika prístupov k e-bookom	
Vydavateľstvo	Počet stiahnutých dokumentov
Cambridge University Press	51
IOP Publishing	401
eBrary – Proquest ebook central	524
Wiley	425
IGI Global	305

E-skriptá

UK sprístupňuje cez svoju webovú stránku aj zdigitalizované e-skriptá. V roku 2022 bolo sprístupňovaných celkom 34 titulov, ktoré boli zobrazené 5 273-krát.

Registrácia publikačnej činnosti a ohlasov zamestnancov UNIZA

V roku 2022 došlo k zmene kategórií v evidencii publikačnej činnosti a ohlasov. Oddelenie aj naďalej pokračovalo popri priebežnej evidencii aj v postupnom importe záznamov z CREPČ1 do CREPČ2 (Centrálny register evidencie publikačnej činnosti).

V roku 2022 bolo pridaných 2 308 záznamov do databázy DaWinci (OPAC), do databázy CREPČ 2 bolo spracovaných 5 921 záznamov, z toho:

- 2 045 záznamov s rokom vykazovania 2022,
- 2 408 záznamov upravených po importe z CREPČ1.

Zaznamenal sa nárast v evidencii ohlasov:

- do databázy DaWinci sa zaevidovalo 6 164 ohlasov,
- do CREPČ 2 sa zaevidovalo 3 528 ohlasov.

Cez webový formulár bolo registrovaných 1 350 záznamov publikačnej činnosti a ohlasov bolo z e-formulárov zaevidovaných 4 447. Celkový objem databázy k 31. 12. 2022 bol 71 018 záznamov PČ a 61 095 ohlasov. Registrované dokumenty boli zaradené do archívu publikačnej činnosti.

Na požiadanie bolo vygenerovaných 87 výstupov publikačnej činnosti. Pre účely rozpočtu, hodnotenia, do výročnej správy a pod. boli vypracované tabuľkové výstupy celkovo 17-krát.

Katalóg záverečných prác

Z Centrálného registra záverečných prác (CRZP) bolo do katalógu UK prevzatých 2 492 záznamov na revidovanie, editovanie a doplnenie metadát. Celkový počet záverečných prác v katalógu k 31. 12. 2022: 51 351.

Prideľovanie Digital Object Identifier (DOI)

UK ponúka centralizované registrovanie identifikátorov DOI. Služba zjednodušuje a unifikuje prideľovanie identifikátorov DOI pre publikácie vydané UNIZA. Službu prideľovania DOI môžu využiť všetky redakcie univerzitných časopisov prostredníctvom registrácie časopisu na webovej stránke UK.

Prideľovanie DOI je určené pre digitálne objekty vydané na UNIZA s jednotným prefixom pre celú univerzitu. DOI sú registrované cez službu Crossref koordinátorom zo strany UK, prípadne cez redakčný systém Actavia. DOI sa v rámci tejto služby prideľuje pre jednotlivé čísla odborných a vedeckých časopisov, pre jednotlivé články alebo pre kombináciu, kedy sa prideľuje unikátny DOI pre celé číslo časopisu, ale aj pre články v danom čísle. DOI je taktiež možné prideliť iným druhom dokumentov, ako sú zborníky, príspevky zborníkov, monografie, abstrakty a pod.

Po úspešných predchádzajúcich rokoch sa aj tento rok pokračovalo s registráciou DOI pre aktuálne čísla časopisov a zborníkov vydaných v roku 2022.

Tab. č. 11

Štatistika pridelených DOI Univerzitnou knižnicou UNIZA a systémom Actavia			
Názov	Typ dokumentu	Pracovisko	Počet pridelených DOI
Komunikácie	Vedecký časopis	UNIZA	100
AEROjournal	Vedecký časopis	FPEDAS	10
Krízový manažment	Vedecký časopis	FBI	18
Pošta, telekomunikácie a elektronický obchod	Vedecký časopis	FPEDAS	9
Transport and Communications	Vedecký časopis	FPEDAS	5
Práce a štúdie	Zborník	FPEDAS	53
Technológ	Vedecký časopis	SjF	82
Mediamatika a kultúrne dedičstvo	Vedecko-odborný časopis	FHV	8
E-skriptá			1
Monografie			1
Vysokoškolské učebnice			1
Spolu			288

Antiplagiátorská kontrola - Služba Similarity Check

Zamestnanci a redakcie univerzitných časopisov, ktorým UK prideľuje DOI, majú možnosť využiť službu overenia originality prác. UK na to využíva službu Similarity Check, ktorá funguje pod platformou iThenticate, ktorá predstavuje celosvetovo najväčší software na detekciu a kontrolu plagiátorstva v odbornom publikovaní. Služba Similarity Check umožňuje overovanie len tých dokumentov, ktoré už boli publikované a majú pridelené DOI 10.26552 (Univerzitné DOI) cez CrossRef alebo tie, ktoré redakcia plánuje publikovať.

Za rok 2022 bolo celkovo overených 189 dokumentov, ktorých priemerná percentuálna zhoda predstavovala 21 %.

Antiplagiátorská kontrola – Odevzdej.cz

V roku 2022 sa UK podieľala na zavedení systému na určovanie podobnosti dokumentov, tzv. potenciálnych plagiátov, pre účely overovania originality študentských zadaní a semestrálnych prác - Odevzdej.cz. Po získaní znalostí práce so systémom sa vypracovali manuály pre vyučujúcich a študentov. Zorganizovali sa školenia pre zástupcov katedier, ktorí následne zaškolili pracovníkov na svojich úsekoch. V letnom semestri 2022 sa vyučujúci aj študenti „zoznámili“ s týmto systémom a od zimného semestra sa začal naplno využívať. Za rok 2022 bolo skontrolovaných 4 417 dokumentov.

Redakčný systém Actavia

Rok 2022 bol opäť podstatný pre pokrok v oblasti správy univerzitných časopisov. Redakcie časopisov Komunikácie, Transport and communications, Pošta, telekomunikácie a elektronický obchod a Krízový manažment začali naplno využívať redakčný systém Actavia. S tým súviselo doladenie dizajnu webovej stránky vymenovaných časopisov, doškolenie členov redakcií a presun celého systému na serveri UNIZA. Cieľom tohto systému je centralizovať a zefektívniť prácu redakcií, čo na základe pozitívnych ohlasov zo strany redakcií zapojených časopisov môžeme považovať za úspešné.

UK naďalej plní úlohu koordinátora a správcu centrálnemu modulu Actavie.

Príprava Publi.cz

Univerzitná knižnica aktívne participovala na implementovaní webovej knižnice Publi.cz na UNIZA. Je to cloudová platforma, ktorá funguje ako knižnica v digitálnom priestore. Pre študentov predstavuje ďalší zdroj elektronických informácií a autorom poskytne možnosť zverejniť svoju publikáciu online a zvýšiť jej dosah aj v zahraničí. Ostrá prevádzka je plánovaná na rok 2023.

10.2.2 Oddelenie knižničných služieb a používateľskej podpory

Oddelenie knižničných služieb a používateľskej podpory (OKSaPP) je oddelenie, kde návštevník získava prvotné informácie o poskytovaných službách. Tu získava požadované publikácie, dokumenty, časopisy či reprografické výstupy. Dostupnosť služieb oddelenia, ústretovosť a kvalita sú rozhodujúce faktory pre dosiahnutie spokojnosti používateľov. Úlohou oddelenia je prijímať návrhy a podnety od návštevníkov, v rámci možností zdokonaľovať a rozširovať ponúkané služby, skvalitňovať prostredie k spokojnosti používateľa.

OKSaPP tvoria: požičovňa, copy centrum, študovňa 1 – technická študovňa, študovňa 2 – všeobecná študovňa, oddychové zóny a tiché boxy,

Používatelia

V roku 2022 mala UK zaregistrovaných 3 881 používateľov v kategóriách: študenti – 3 673, zamestnanci – 69, verejnosť – 43, ZŤP – 8, MVS – 27 a služobní čitatelia – 61.

Návštevníci knižnice: 18 555

Z toho:

- Počet návštevníkov v požičovni: 8 698
- Počet návštevníkov študovní: 2 261
- Počet návštevníkov internetu v študovniach: 199
- Návštevníci reprografie: 5 690
- Návštevníci UFOni: 917
- Návštevníci zón: 790

V roku 2022 návštevnosť knižnice a využívanie služieb vzrástla takmer na úroveň pred rokom 2020. Nielen využívanie študovní, ale najmä tiché boxy – mozgovňa a študijno-oddychová zóna boli pravidelne rezervované a navštevované študentami. Tie boli využívané najmä pri príprave študentov na semináre či pri príprave zadaní. Mozgovňu navštívilo v roku 2022 celkom 355 čitateľov, študijno-oddychovú zónu 435 čitateľov.

Výpožičky

V roku 2022 prebiehala tzv. karanténa výpožičiek do konca júna, keď sa vrátený dokument po prevzatí od používateľa dezinfikoval a na 48 hodín umiestnil do karanténneho priestoru. Až potom sa tieto vrátené dokumenty premiestňovali do skladových priestorov knižničného fondu UK a boli k dispozícii na ďalšie zapožičanie. V druhom polroku už bol zavedený bežný chod výpožičného procesu.

V minulom roku sa zapožičalo 24 903 knižničných dokumentov. Počet dokumentov, ktoré boli požičané mimo knižnice, bol 21 479 – výpožičky absenčné (realizované v požičovni + prolongácie). Možnosť prolongácie výpožičnej doby bola využitá v porovnaní s predchádzajúcim rokom takmer rovnako. Čitatelia využili na túto službu telefonický kontakt alebo osobnú návštevu knižnice či e-mail.

Tab. č. 12

Štruktúra požičaných knižničných dokumentov	
Celkový počet požičaných knižničných dokumentov	24 914
Knihy, pomoc. prírastok v študovni, periodiká (v tom 7 záverečné a kvalifikačné práce)	3 312
Normy – iné špeciálne dokumenty	1
Absenčné výpožičky – požičovňa	14 394
Prolongácia	7 085

Bibliobox

V roku 2022 využilo Bibliobox na vrátenie požičaných dokumentov z UK 201 používateľov. Celkový počet kníh vrátených do Biblioboxu bol 574 kusov. Možno konštatovať, že spôsob vrátenia požičaných dokumentov do Biblioboxu má naďalej svojich priaznivcov.

Medziknižničná výpožičná služba a Medzinárodná medziknižničná výpožičná služba (MVS a MMVS)

V roku 2022 oddelenie zaregistrovalo 59 objednávok MVS, 10 objednávok MMVS a vybavilo sa 76 objednávok v rámci MVS z iných knižníc. Na základe dopytu používateľov UK odoslala 59 objednávok na spracovanie MVS iným knižniciam. Viac ako dve tretiny objednávok MVS pre UK boli pre zamestnancov UNIZA.

Tab. č. 13

Medziknižničná a Medzinárodná medziknižničná služba	
Počet registrovaných objednávok	145
z toho:	
MVS iným knižniciam	59
MVS z iných knižníc	76
MMVS	10
MVS	135

Vybrané ukazovatele na oddelení knižničných služieb a používateľskej podpory počas jednotlivých mesiacov v roku 2022

V tabuľke č. 14 sú uvedené vybrané ukazovatele knižnice v jednotlivých mesiacoch počas roka. Tabuľka dáva prehľadný obraz využívania služieb knižnice – výpožičky, návštevnosť, elektronická komunikácia používateľov s pracovníkmi OKSaPP v roku 2022.

V roku 2022 bol počet návštevníkov UK najvyšší počas mesiacov marec, apríl, október a november. Výpožičky a ich množstvo korešpondovali s návštevnosťou knižnice v jednotlivých mesiacoch. Oproti roku 2021 bol počet výpožičiek vyšší o 18 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom bola elektronická komunikácia vyššia o 35 %.

Tab. č. 14

Vybrané ukazovatele UK					
2022	Používatelia	Výpožičky	Návštevníci	El. požiadavky	El. referenčné služby
Január	238	2 982	654	182	271
Február	169	1 550	442	112	181
Marec	404	4 007	2 404	136	328
Apríl	91	1 872	1 636	98	177
Máj	67	2 972	2 679	67	118
Jún	35	1 585	1 221	88	109
Júl	26	775	307	49	45
August	17	630	369	65	82
September	281	2 418	1 940	117	137
Oktober	193	1 484	2 377	92	197
November	136	3 126	2 681	92	99
December	42	1 502	1 845	108	328
Import	2 182				
Spolu	3 881	24 903	18 555	1 206	2 072

Copycentrum

3D tlač bola v roku 2022 vyhľadávanou a obľúbenou službou medzi používateľmi knižnice. Počet zadávateľov 3D tlače vzrástol z 11 na 48, čo odzrkadľuje záujem návštevníkov UK o túto službu. Študenti ju využívali prevažne pri príprave svojich projektov a zadaní pri štúdiu, ale našli sa aj záujemcovia o 3D modely pre osobné záujmy.

Zadanie požiadavky na reprografické práce prostredníctvom formulára e-copy využilo 1 676 používateľov. Kým v roku 2020 využilo túto službu iba 21 používateľov, v roku 2021 548 používateľov, v roku 2022 bol e-formulár mnohonásobne viac využívaný.

Tab. č. 15

Intenzita využitia Copycentra		
Reprografia-copycentrum	Počet	Suma v €
Kópie		
Platené	46 906	2 191,05
Služobné	30 947	
Skenovanie		
Platené	29	2,90
Služobné	649	
Laminovanie		
Platené	42	21,00
Služobné	121	
Hrebeňová väzba		
Platené	80	80,00
Služobné	12	
Špeciálna tlač		
Farba foto		
3D tlač	2 251 g	112,55
Rešerš platené	161	322,00
rešerše expresné	6	18,00
rešerš - záznamy		
Manipulačný poplatok		
E-copy	1 676	712,95
Spolu kópie	77 853	
Spolu návštevníci repro	5 690	
Spolu suma v €		3 470,10

V roku 2022 boli plne využívané služby študovni ako všeobecnej, tak aj technickej. Študenti uvítali systém usporiadania informačných zdrojov v regáloch podľa tematiky, takže si rýchlo vedeli nájsť hľadaný dokument a ešte aj ďalšie, ktoré sa nachádzali na danom mieste. Osvedčilo sa tak usporiadanie aj spôsob radenia knižničného fondu k samostatnej práci čitateľa pri vyhľadávaní informačných zdrojov. Vytvorila sa možnosť širšej ponuky dokumentov – kníh na konkrétnu hľadanú tému, resp. zameranie.

Spoločenské hry a časopisy v technickej študovni si tiež našli svojich priaznivcov na odľahčenie a relax popri štúdiu odbornej literatúry.

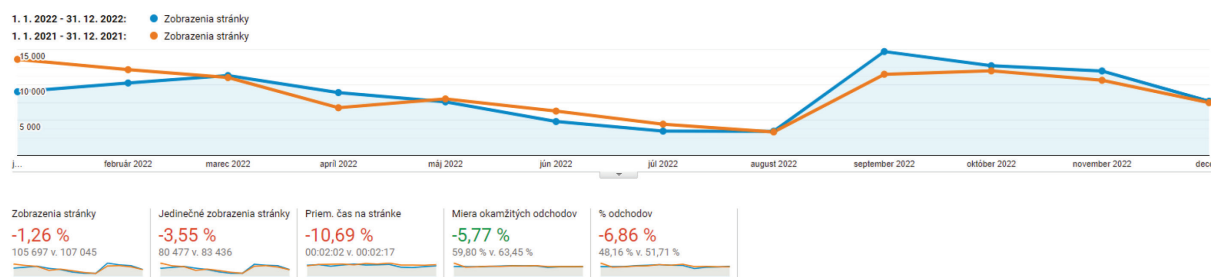
V roku 2022 sa naďalej pokračovalo v online prezentovaní knižnice pre študentov, ale aj pre pedagógov. Tento spôsob predstavenia služieb knižnice s oboznámením priestorov, množstvo študentov v uplynulom roku uvítalo a využilo na osobnú návštevu knižnice.

V oblasti rozvoja a používateľskej podpory je hlavným zámerom vyhľadávanie podnetov a na ich základe realizácia – nové služby a produkty pre používateľov a návštevníkov. Okrem toho príprava

aktivít, ktoré sú prínosné a zaujímavé pre používateľov knižnice. Komunikácia a realizácia požiadaviek je v podstate okamžitá, elektronická komunikácia s čitateľom je samozrejmosťou.

Vďaka možnostiam nových technológií, ktoré sa v UK využívajú viac ako intenzívne, je možné získať iný, maximálne plastický obraz o percepcii služieb a komunite čitateľov a používateľov. Už aj pri bežnom mapovaní bežných štatistík webovej stránky, Facebooku, elektronických zdrojov je jasné, ako sa rozrastá komunita užívateľov preferujúcich nové formy komunikácie a využitia zdrojov.

Webová stránka

Obr. č. 1 Google Analytics 1. 1. 2022 až 31. 12. 2022

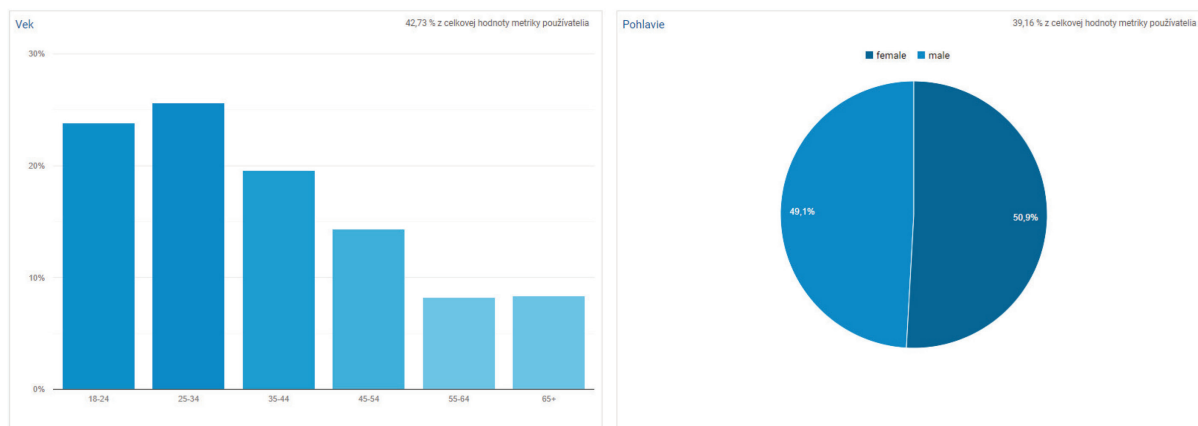
Porovnanie návštevnosti webovej stránky UK s minulým rokom:

- 50 908 návštev (relácií), o 4 448 menej,
- 105 697 zobrazení webových stránok,
- miera okamžitých odchodov z našich stránok sa znížila o 5,77 %,
- priemerný čas strávený na stránke sa znížil o 10,69 %,
- počet unikátnych používateľov našej webovej stránky sa zvýšil na 20 399.

Obr. č. 2 Prístupy na jednotlivé podstránky

V letných mesiacoch sa UK zamerala na modernizáciu dizajnu úvodnej webovej stránky knižnice. Na základe analýzy dát boli graficky zvýraznené podstránky a informácie, ktoré mali za posledné roky najviac zobrazení a tým bol docielený efektívnejší prístup k informáciám, čo možno vidieť aj na štatistike, kedy sa znížil priemerne strávený čas na stránke. V období od septembra 2022 možno vidieť zvýšený počet návštev webovej stránky aj oproti identickému obdobiu spreď minulých rokov, preto možno považovať re-dizajn a zefektívnenie prístupu k informáciám za úspešné.

Obr. č. 3 Demografické údaje o používateľoch

Aj keď väčšiu časť návštevníkov webových stránok tvorili muži, na základe malého percentuálneho rozdielu možno považovať návštevnosť na základe pohlavia za vyrovnanú. Najpočetnejšou vekovou skupinou, ktorá navštevovala webovú stránku, boli už tradične používatelia vo veku od 25 do 34 rokov. Oproti minulým rokom sa podarilo zvýšiť počet návštevníkov vo veku 18-24 rokov.

Jazyk	Používatelia	% Používatelia
1. sk-sk	11 934	58,30 %
2. sk	3 917	19,13 %
3. en-us	1 883	9,20 %
4. en-gb	817	3,99 %
5. cs-cz	424	2,07 %
6. ru-ru	345	1,69 %
7. en	158	0,77 %
8. zh-cn	149	0,73 %
9. cs	146	0,71 %
10. ru	138	0,67 %

Obr. č. 4 Prístupy na webovú stránku zo zahraničia

Anglickú verziu stránky navštívilo 3 596 používateľov, čo predstavuje 3,40 % z celkového počtu používateľov. Oproti minulému roku bol zaznamenaný nárast v počte návštev anglickej verzie stránky o 752 zobrazení.

Stránka	Zobrazenia stránky
1. /	46 238
2. /externe-databazy/	4 933
3. /katalogy/	4 789
4. /en/elementor-171/	3 596
5. /publikacna-cinnost/	3 381
6. /kontakt/	3 058
7. /e-copy/	2 774
8. /e-skripta/	2 501
9. /vzdialeny-pristup/	2 426
10. /sluzby-kniznice/	2 159

Obr. č. 5 Prístupy na jednotlivé podstránky

Facebook

V roku 2022 sa publikovalo 151 príspevkov, ktoré mali spolu odozvu v počte 54 159 zobrazení. Dodržal sa stanovený cieľ počtu publikovania príspevkov. Priama aktivita znamená počet označení „like“, komentáre a zdieľania. Interakcie v sebe zahŕňajú priamu aktivitu (kliknutie na príspevok alebo priložený odkaz). Počet používateľov, ktorí sledujú stránku UK, narástol na číslo 822.

Tab. č. 16

Interakcie na Facebooku v roku 2022		
Kategória	Počet	Priemer na 1 príspevok
Počet príspevkov	151	x
Počet zobrazení	54 159	358,66
Interakcie	4 473	29,62
Priama aktivita	1 456	9,64

Tab. č.17

Facebook UK v roku 2021 a 2022		
Druh štatistiky	2021	2022
Počet príspevkov	195	151
Počet zobrazení	53 389	54 159
Interakcie	4 149	4 473
Priama aktivita	2 003	1 456
Sledovateľov	732	822

Najúspešnejšie príspevky

Najväčší dosah a interakcie dosiahla knižnica v roku 2022 s príspevkami o programe v rámci Týždňa slovenských knižníc 2022.

Konkrétne príspevok z 22. februára 2022, ktorý používateľom predstavoval odborné prednášky spojené s registráciou na tému životného prostredia od odborníkov zo Stavebnej fakulty UNIZA a Výskumného ústavu vysokohorskej biológie. Tento príspevok oslovil 9 666 ľudí a dosiahol 168 interakcií.

Druhý najúspešnejší príspevok bol zo 4. marca 2022. Ten informoval používateľov o exkurzii strednej školy po knižnici v rámci TSK 2022. Príspevok sa zobrazil 2 060 používateľom a dosiahol 189 interakcií.

Instagram

Aj v roku 2022 UK v rámci marketingovej stratégie komunikovala s používateľmi cez sociálnu sieť Instagram. Táto komunikácia sa vyznačuje voľnejším štýlom a podávaním takzvanej „horúcej“ informácie aj pomocou „príbehov“.

Oproti minulému roku sa produkcia príspevkov mierne znížila. Príspevky sa používateľom zobrazili 29 503-krát a počet interakcií bol 1 324. Počet používateľov, ktorí sledujú UK Instagram, narástol oproti minulému roku o 49. Pri 323 príspevkoch (81 klasických a 242 príbehov) UK zaznamenala k 1. 1. 2023 až 605 sledovateľov.

Tab. č. 18

Instagram UK v roku 2021 a 2022		
Porovnanie	2021	2022
Počet príspevkov	387	323
Sledovateľov	556	605

Informačné centrum Europe Direct Žilina

Sieť informačných centier Europe Direct (EDIC) je projekt Európskej komisie (EK), ktorý v Európe a na Slovensku funguje viac ako desať rokov. EDIC poskytuje svoje služby v UK od 1. januára 2018.

Poslaním EDIC Žilina je prispieť ku komunikácii všetkých podstatných aktuálnych tém Európskej únie (EÚ), prenosu hlavných informačných potrieb občanov kraja ako podkladu pre tvorbu nových stratégií a politík EK, ako aj poskytnutie spätnej väzby o účinnosti politík EK v našom kraji.

Stanovené ciele:

- informovať cieľové skupiny o princípoch fungovania EÚ, o aktuálnych politikách, o legislatíve v oblastiach podstatných pre cieľové skupiny,
- prinášať aktuálne informácie o príprave nových politík, vytvárať platformy pre zapájanie odborníkov z nášho kraja do tohto procesu,

- iniciovať verejné diskusie a stretnutia kľúčových aktérov ku témam, ktoré aktuálne rezonujú v európskom spoločenstve,
- efektívne podporovať informačnou a konzultačnou činnosťou občanov kraja pri ich zapájaní sa do života v spoločnom priestore EÚ (napr. možnosť štúdia a práce v EÚ, možnosť spoločných európskych projektov rôznych cieľových skupín, podnikanie v EÚ a pod.),
- pripraviť stretnutia a prezentácie zástupcov v európskych štruktúrach s občanmi kraja,
- podporiť prezentáciu príkladov dobrej praxe v regióne pri využívaní európskych zdrojov,
- podporiť iniciatívu Konferencia o budúcnosti Európy.

Zásadným prínosom EDIC Žilina v akademickom prostredí je, že oslovuje ďalšie cieľové skupiny verejnosti, šíri informácie o možnostiach štúdia na UNIZA a prezentuje univerzitu na všetkých podujatiach centra.

Návšteva centra EDIC v UK: 235

- Návšteva infostánkov na podujatiach organizovaných inými: 1 489
- Počty účastníkov na organizovaných a spoluorganizovaných akciách EDIC: 2 314
- 14 prednášok pre študentov vysokých, stredných a základných škôl: 1 184 účastníkov
- Aktuálne správy z Európskej komisie: 141 krátkych správ

Na webovej stránke Europe Direct Žilina sa v roku 2022 zaznamenalo 3 544 relácií od 2 656 používateľov. Používatelia zobrazili stránky webu spolu 5 861-krát.

Facebook EDIC zaznamenal nárast v sledovanosti. Celkový počet stúpol o 59 sledovateľov. K dátumu 1. 1. 2023 facebookovú stránku sledovalo 549 používateľov. Na Facebooku EDIC boli príspevky v roku 2022 zobrazené 25 025-krát a bolo zaznamenaných 2 724 interakcií pri 261 príspevkoch.

Instagram zaevidoval značný nárast sledovanosti. Oproti roku 2021 stúpol počet sledovateľov o 110 a sleduje ho 736 používateľov. Príspevky boli zobrazené 12 101-krát a s obsahom bolo zaznamenaných 1 542 interakcií. Celkovo bolo publikovaných 653 príspevkov a príbehov.

Prehľad aktivít knižnice

Tabuľka č. 19 dokresľuje intenzitu a škálu aktivít UK. Prevažná časť z nich bola organizovaná priamo knižnicou, ale uvádza aj aktivity, na ktoré knižnicu vďaka jej postaveniu v lokálnej komunite pozvali jej partneri.

Tab. č. 19

Prehľad podujatí UK počas roka 2022			
Dátum	Názov	Prezenčne/Online	Organizácia
JANUÁR			
FEBRUÁR			
MAREC			
28. 2.- 4. 3. 2022	TSK 2022	Prezenčne	UK, EDIC
22.-24. 3. 2022	Spoznajte EÚ 1-4	Prezenčne	EDIC
24.-25. 3. 2022	História Európy	Prezenčne	EDIC, Európsky parlament
APRÍL			
12. 4. 2022	Spoznajte EÚ 5-6	Prezenčne	EDIC
27. 4. 2022	Mladý Európan – regionálne kolo	Prezenčne	EDIC, UK
28. 4. 2022	Antiplagiátorský systém Odevzdej.cz - úvodné školenie	Prezenčne/online	UK
29. 4. 2022	Žilina Citython 2022	Prezenčne	UK, EDIC
MÁJ			
9. 5. 2022	Deň Európy	Prezenčne	EDIC, UK
25. 5. 2022	Europe Face to Face - Bytča	Prezenčne	EDIC
26. 5. 2022	Spoznajte EÚ 7	Prezenčne	EDIC
JÚN			
9. 6. 2022	Metodické stretnutie knihovníkov čiastkových knižníc	Prezenčne/online	UK
16. 6. 2022	Mladý Európan – národné kolo	Prezenčne	EDIC
17. 6. 2022	Staromestské slávnosti	Prezenčne	Mesto Žilina, EDIC
28. 6. 2022	Europe Face to Face - Bytča	Prezenčne	EDIC
JÚL			
6. 7. 2022	UK NA VAŠEJ UNIVERZITE 1	Prezenčne	UK, EDIC
AUGUST			
SEPTEMBER			
14. 9. 2022	Europe Face to Face - Žilina	Prezenčne	EDIC
14. 9.-23. 9. 2022	UK NA VAŠEJ UNIVERZITE 2-5	Prezenčne	UK, EDIC
24. 9. 2022	ŽLF 2022	Prezenčne	EDIC, UK

28. 9. 2022	Senior Európan - súťažné kolo 1	Prezenčne	EDIC
29. 9. 2022	Noc výskumníkov	Prezenčne	UK, EDIC
OKTÓBER			
3. 10. 2022	UK NA VAŠEJ UNIVERZITE 6	Prezenčne/Online	UK, EDIC
5.-10.10. 2022	Senior Európan - súťažné kolo 2-4	Prezenčne	EDIC
11.10. 2022	Antiplagiátorský systém Odevzdej.cz - školenie	Online/Prezenčne	UK
14.10. 2022	Senior Európan - vyhlásenie výsledkov	Prezenčne	EDIC, UK, Mesto Žilina
24.10.2022-14.11. 2022	Výstava kníh Pippi Dlhá Pančucha	Prezenčne	EDIC, Mestská knižnica Žilina
NOVEMBER			
11. 11. 2022	Potraviny na našich stoloch	Prezenčne/online	EDIC, Nadácia Polis
DECEMBER			
6. 12. 2022	Mikuláš	UK	UK
5.-23.12. 2022	Prieskum Dezinformácie a ich nebezpečenstvo	Online	EDIC, UK
Spolu	38 akcií	Počet návštevníkov	5 106